ماهنامه علمی بژوهشی

مهندسی مکانیک مدرس

mme modares ac in

بررسی روش تابع اولیه گیری نیمهضمنی بر پایه نگاشت نمایی برای مومسانی وان- مایسز با سختشوندگی درهم خطی

.
نادر حاجیآقاجانیور¹، مهرزاد شریفیان ^{*2}

1-كارشناس|رشد، مهندسي عمران، فارغ|لتحصيل دانشگاه مهندسي فناوري.هاي نوين قوچان، قوچان 2- استادیار، مهندسی عمران، دانشگاه مهندسی فناوریهای نوین قوچان، قوچان قوچان، صندوق يستى 67335-94771, m.sharifian@qiet.ac.ir

Investigation on semi-implicit integration method based on exponential map for von-Mises plasticity model with linear mixed hardening

Nader Haji Aghajanpour, Mehrzad Sharifian

Department of Civil Eng., Quchan University of Advanced Technology, Quchan, Iran * P.O.B. 94771-67335 Quchan, Iran, m.sharifian@qiet.ac.ir

ARTICLE INFORMATION

Original Research Paper Received 26 January 2016 Accepted 23 May 2016 Available Online 20 July 2016

Keywords: Integration exponential map von-Mises plasticity linear hardening

ABSTRACT

In the nonlinear elastoplastic finite element analysis, the stresses must be updated at each Gauss point of the elements in each iteration of each load increment by a stress-updating process. The stress-updating process is performed by integration of the constitutive equations in plasticity. It should be noted that the accuracy of integrating the constitutive equations significantly affects the accuracy of the final results of the structural analysis. In this study, the von-Mises plasticity model along with the isotropic and kinematic hardening mechanisms is considered in the small strain realm. The constitutive equations are converted to a nonlinear equation system in an augmented stress space. The aforementioned nonlinear equation system is solved by a semi implicit technique. The precision of the solution is dependent on the radius of the yield surface which is used in the process of the solution. Therefore, the relations are derived so that the yield surface radius can be picked up from each arbitrary part of plasticity step. Finally, to determine the best time of loading step for calculating the radius of the yield surface, a wide range of numerical tests is performed.

1- پیش گفتار

ارائه کردند [2]. از برتریهای روشهای بر پایه نگاشت نمایی می توان به دقت بالا نسبت به سایر روشهای عددی و سازگاری مومسانی در بیشتر آنها اشاره کرد. سازگاری آن است که در انتهای هر گام بارگذاری، تنشها بهطور .
خودکار بر سطح تسلیم قرار گیرد و نیازی به برگرداندن تنش ها بر سطح تسلیم نباشد. ماهیت صریح این روشها سبب شده استفاده از آنها در حل مسئلههای اجزای محدود ناخطی از کارایی بالایی برخوردار باشند. بدیهی است که کارایی بالاتر، محبوبیت بیشتری را برای روشهای برپایه نگاشت نمایی به همراه داشته است.

روشهای تابع اولیهگیری بر پایه نگاشت نمایی در فضای تنش افزوده از روشهای نو تابع اولیه گیری از معادلههای دیفرانسیلی مومسانی است. هانگ و ليو در سال 1999 فضاي تنش افزوده را معرفي كردند [1]. پس از آن پژوهش گران معادلات مربوط به مومسانی وان- مایسز با سختشوندگی در هم .
خطی را به دستگاه معادله دیفرانسیل ناخطی تبدیل کردند. نخستین بار آوریکیو و برائو در سال 2003 روش تابع اولیهگیری نمایی از معادله دیفرانسیل یاد شده را بر پایه یک رویکرد صریح بهصورت یک روش ناسازگار

یرای ارجاع به این مقاله از عبارت ذیل استفاده نمایید:
M. Haji Aghajanpour, M. Sharifian, Investigation on semi-implicit integration method based on exponential map for von-Mises plasticity model with linear mixed hardening

انحرافی و θ کرنش حجمی است. بخش حجمی بهصورت کشسان در رابطه (4) عمل می کند. $p = K\theta$ (4) که در رابطه بالا، K مدول بالک است. کرنش انحرافی به دو بخش کشسان و مومسان به صورت روابط (6,5) تقسیم می شود. $e = e^p + e^e$ (5) $s = 2Ge^e = 2G(e - e^p)$ (6) اكنون، بردار تنش انتقالي (جابهجا شده) بهصورت رابطه (7) تعريف مي شود. $\Sigma = s - \alpha$ (7) در رابطه بالا، α بخش انحرافی تنش بازگشتی است و در صفحه تنش انحرافي مركز سطح تسليم را نشان مي دهد. سطح تسليم وان- مايسز با رابطه (8) معرفی میشود. $F = ||\Sigma|| - R = 0$ (8) شعاع سطح تسلیم است و با قانون سختشوندگی همگن خطی به R صورت (9) بيان ميشود. $R = R_0 + H_{\text{iso}} \gamma$ (9) در این رابطه R_0 ، شعاع نخستین سطح تسلیم، $H_{\rm iso}$ ، ثابت ماده (ثابت سختشوندگی همگن) و γ کمیت عددی است که γ ضریب مومسانی را تعریف میکند. رشد کرنش مومسان انحرافی بهصورت رابطه (10) بیان مىشود. $\dot{\mathbf{e}}^{\mathbf{p}} = \dot{\gamma} \mathbf{n}$ (10) در رابطه کنونی، n بردار عمود بر سطح تسلیم در نقطه تماس است که جهت کرنش مومسان انحرافی را به صورت رابطه (11) نشان میدهد. ∂F Σ $\mathbf{n} = \frac{\partial F}{\partial \Sigma} = \frac{2}{\|\Sigma\|} = \frac{2}{R}$ (11) همچنین، قانون سختشوندگی پویای خطی پراگر با رابطه (12) نشان مىشود. داد $\dot{\alpha} = H_{\text{kin}} \dot{\mathbf{e}}^{\text{p}}$ (12) این رابطه بیان میکند که مرکز سطح تسلیم در جهت نرخ کرنش مومسان انحرافی جاباجا میشود و $H_{\rm kin}$ ثابت ماده (ثابت سختشوندگی پویا) است سرانجام، شرطهای بارگذاری- باربرداری کان- تاکر با رابطههای (13) ارائه میشود [2]. $\dot{\gamma} \geq 0$, $F \leq 0$, $\dot{\gamma}F = 0$ (13) که $\dot{p}=0$ رفتار کشسان و $\dot{\gamma}>0$ رفتار مومسان را نشان میدهد.

3- معادلههای بنیادی در فضای تنش افزوده

آوریکیو و برائو در سال 2003 معادلههای مربوط به مومسانی وان- مایسز با سختشوندگی درهم خطی را به دستگاه معادله دیفرانسیل ناخطی رابطه (14) تبدیل کردند.

 $\dot{\mathbf{X}} = \mathbb{A}\mathbf{X}$ (14) (15) در رابطه بالا **X** بردار تنش افزوده با 1+ n بعد به صورت رابطه است

$$
\mathbf{X} = \begin{Bmatrix} X^0 \overline{\mathbf{\Sigma}} \\ X^0 \end{Bmatrix} = \begin{Bmatrix} \mathbf{X}^s \\ X^0 \end{Bmatrix}
$$
 (15)

برای دستیابی به دستگاه رابطه (14) به ترتیبی که در ادامه میآید می توان عمل کرد. از ترکیب دو رابطه (6) و (7) و مشتق گیری نسبت به زمان رابطه (16) به دست می آید. $\dot{\Sigma} + \dot{\alpha} + 2G\dot{e}^p = 2G\dot{e}$ (16) سپس، رابطه (12) در (16) قرار داده میشود و رابطه (17) بهدست

پس از آوریکیو و برائو، لیو در سال 2004 دو روش تابع اولیه گیری نمایی صريح براي معيار تسليم مومسان مطلوب دراكر- پراگر رابطهسازي كرد [3]. آرتیولی و همکارانش در سال 2005، شیوه نمایی برای مومسانی وان- مایسز را به حالت سازگار بهبود دادند [4]. آرتیولی و همکارانش در سال 2006، یک شیوه نمایی صریح مرتبه دوم برای الگوی سختشونده خطی وان- مایسز پیشنهاد دادند [5]. در ادامه رضایی پژند و نصیرایی در سال 2007 شیوه نمایی برای مومسانی وان- مایسز را به یک شیوه تابع اولیهگیری نمایی نیمهضمنی با دقت مرتبه دو بهبود دادند [6]. آرتیولی و همکارانش در سال 2007 شیوه بههنگامسازی نمایی تنش را برای مومسانی وان- مایسز با سختشوندگی همگن خطی و پویای ناخطی آرمسترانگ و فردریک بهدست آوردند [7]، سپس رضایی پژند و نصیرایی در سال 2008 دو شیوه تابع اولیهگیری نمایی نیمهضمنی مرتبه دو را برای الگوی مومسان مطلوب دراکر -پراگر پیشنهاد دادند [8]. رضایی پژند و همکارانش در سال 2010 روش تابع اولیهگیری نمایی را برای مومسانی وان- مایسز با سختشوندگی پویای ناخطی گسترش دادند [9] و در سال 2011 یک روش تابع اولیهگیری نمایی برای مدل مومسانی چرخهای ارائه کردند [10]. رضایی پژند و شریفیان در سال 2011 یک روش تابع اولیهگیری پا قابلیت کنترل خودکار خطا پیشنهاد کردند. در پژوهش آنها تابع اولیهگیری بر پایه زاویه بین نرخ کرنش و تنش جابهجا شده و نیز زاویه میان تنش جابهجا شده و تنش بازگشتی پیشنهاد شده است [11]. افزون بر آن رضایی پژند و همکاران در سال 2011 دو روش تابع اولیه گیری صریح بر پایه نگاشت نمایی با سختشوندگی همگن خطی و پویای پراگر ارائه دادند [12]. سرانجام در سال 2013، دو روش تابع اولیهگیری نیمهضمنی بر پایه نگاشت نمایی و شیوههای اولر پیشرو و پسرو برای مومسانی دراکر - پراگر با سختشوندگی درهم ناخطی رابطهسازی کردند $. [13]$

پس از مطالعه پیشینه پژوهشها نیاز به بررسی این موضوع احساس شد که در روش نمایی نیمهضمنی برداشت شعاع مومسانی از کدام قسمت از گام مومسانی منجر به دقیقترین پاسخها میشود. برای این منظور روش نگاشت نمایی برای مومسانی وان- مایسز با سختشوندگی همگن و پویای خطی به گونهای رابطهسازی خواهد شد که بتوان شعاع سطح تسلیم را از هر قسمت دلخواه یک گام مومسانی برداشت کرد.

در روابطی که در این مقاله ارائه میشود تانسورهای مرتبه دو با برداری 9 مؤلفهای به صورت رابطه (1) جایگزین شدهاند.

 $\sigma = [\sigma_x \quad \tau_{xy} \quad \tau_{xz} \quad \tau_{yx} \quad \sigma_y \quad \tau_{yz} \quad \tau_{zx} \quad \tau_{zy} \quad \sigma_z]^T$ (1) البته با توجه به تقارن تانسورهای مرتبه دو، شمار مؤلفههای مستقل به شش کاهش می یابد. چنان چه استفاده از بردارهای شش مؤلفهای مورد نظر باشد، باید عملگر اثر و نرم اقلیدسی اصلاح شوند.

2- معادلههای بنیادی

یک الگوی مومسانی وان- مایسز با سختشوندگی درهم خطی در محدوده تغییرشکلهای کوچک در نظر گرفته میشود. تنش کل و کرنش کل هر یک به دو بخش انحرافی و حجمی بهصورت روابط (3,2) جداسازی میشوند.

$$
\sigma = s + pi \t{,} \t p = \frac{1}{3} tr(\sigma) \t(2)
$$

$$
\varepsilon = e + \frac{1}{3}\theta i \qquad \theta = tr(\varepsilon) \tag{3}
$$

که **(tr(c) =** σ_{11} + σ_{22} + σ_{33}) كه (tr(c) = σ_{11} معادل با تانسور همانی مرتبه 2، s تنش انحرافی، p تنش حجمی، e کرنش

(30) $A_e = \frac{ZG}{R}$ $\frac{\mathbf{g}_G}{R}$ $\begin{bmatrix} \mathbb{0}_{9 \times 9} \mathbf{e}_{9 \times 1} \\ \mathbf{0}_{1 \times 9} \end{bmatrix}$ $\begin{bmatrix} \mathbf{0}_{1}\mathbf{x}^{9} \\ \mathbf{0} & \mathbf{0} \end{bmatrix}_{10\times10}$ محدوده كشسان (31) $A_p =$ $\frac{z_0}{\sqrt{2}}$ $\left[\begin{matrix} \mathbb{0}_{9 \times 9} & \hat{\mathbf{e}}_{9 \times 1} \end{matrix}\right]$ $\overline{R}$ $\begin{bmatrix} e^{T} \\ e^{T} \end{bmatrix}$ $\begin{bmatrix} 0 \\ 0 \end{bmatrix}$ $\begin{bmatrix} 0 \\ 10 \times 10 \end{bmatrix}$ محدوده مومسان در سختشوندگی پویا R ثابت است؛ بنابراین A تنها به **ف**وابسته است، اما در سختشوندگی ترکیبی R ثابت نیست؛ بنابراین $\bf A$ به $\bf X$ وابسته میشود که معادله $\dot{\rm X} = {\rm A} {\rm X}$ را ناخطی میکند. چنانچه دو شرط زیر که از شرطهای کان- تاکر (13) نتیجه گرفته شده، بهصورت همزمان برقرار شود، نمو در محدوده مومسان واقع است [4]. 1- تنش جابهجا شده بايد روى سطح تسليم بهصورت رابطه (32) باشد. $\|\Sigma\| = R$ (32) که با استفاده از رابطههای (15) و (19) این شرط بهصورت رابطه (33) در میآید. $\|\mathbf{X}^s\| = X^0$ (33) 2- جهت رشد كرنش بايد به سوى بيرون از سطح تسليم بهصورت رابطه (34) باشد. Σ^{T} è > 0 (34) كه رابطه كنوني را ميتوان بهصورت رابطه (35) بازنويسي كرد. $(X^s)^T e > 0$ (35)

ÀeÉZ¹Z´ÀÅÄ]ºfË´·Y -4

 $\frac{26}{R}$ (33) $\frac{27}{R} + \frac{26 + H_{\text{kin}}}{R} \frac{26}{R} \frac$ جهت بههنگامسازی تنش، در مسیرهای کرنش انتخابی، نرخ کرنش ثابت فرض میشود (e = cte). بهصورت معمول، در زمان $t = t_n$ مقادیر متغیرها معلوم ($\gamma_n, \alpha_n, \mathbf{e}_n, \mathbf{s}_n$)، همچنین کرنش در زمان $t = t_{n+1}$ نیز معلوم است (${\sf e}_{n+1}$)؛ بنابراین الگوریتم پیشنهادی باید ضمن حل معادلات مومسانی، تنش بههنگام شده و ساير متغيرها را بهدست آورد. براى حل معادله ديفرانسيل (14) شرط نخستين رابطه (36) درنظر گرفته مىشود.

$$
\mathbf{X(0)} = \begin{Bmatrix} X_0^s \\ \mathbf{1} \end{Bmatrix} = \begin{Bmatrix} \frac{\Sigma_0}{R_0} \\ \mathbf{1} \end{Bmatrix}
$$
\n(36)

 $X_{n+1} = \exp(A \cdot \Delta t) X_n$ (37) با داشتن سختشوندگی همگن $(H_{\rm iso} \neq \bm{0})$ ماتریس ${\mathbb A}$ در فاز مومسانی ثابت نیست که در این صورت می توان A را در طول هر گام زمانی ثابت پنداشت؛ یعنی پس از یافتن مقدار A در آغاز گام (A $_{n}$)، آن را در تمام طول گام زمانی بهصورت روابط (38-39) استفاده کرد. $=$ exp(A_n, Δt) $X_n = \overline{\mathbb{G}}_n X_n$ (38)

$$
\overline{\mathbb{G}}_n = \begin{cases}\n\overline{\mathbb{G}}_e = \begin{bmatrix} \mathbb{I}_{9 \times 9} & \mathbf{2}G\\ \overline{\mathbb{G}}_e = \begin{bmatrix} \mathbb{I}_{9 \times 9} & \mathbf{2}G\\ \mathbb{G}_n \end{bmatrix} & \mathbb{I}_{9 \times 9} &
$$

An. Δt که ماتریس $\overline{\mathbb{G}}_n$ ماتریس نمایی است و برای هر مقدار حقیقی قابل دستیابی است، همچنین عاملهای Ae (a_{0} Ae قابل دستیابی است، همچنین عاملهای است. $(41-40)$

$$
\Delta \mathbf{e} = \mathbf{e}_{n+1} - \mathbf{e}_n \,, \quad \Delta \hat{\mathbf{e}} = \frac{\Delta \mathbf{e}}{\|\Delta \mathbf{e}\|} \tag{40}
$$

$$
a_0 = \cosh\left(\frac{2G}{R_n} ||\Delta \mathbf{e}||\right), \qquad b_0 = \sinh\left(\frac{2G}{R_n} ||\Delta \mathbf{e}||\right) \tag{41}
$$

همچون بسیاری از الگوریتمهای تابع اولیهگیری، هرگام باید با یافتن یک مقدار نخستين آزموني براي بردار تنش افزوده (با فرض رفتار الاستيك) بهصورت رابطه (42) آغاز شود. ہے آید.

$$
\dot{\Sigma} + (2G + H_{\rm kin})\dot{e}^{\rho} = 2G\dot{e}
$$
 (17)

 (18) و رابطههای (10) و (11) در رابطه بالا جای گذاری میشود و رابطه بەدىست مى[يد.

$$
\dot{\Sigma} + (2G + H_{\rm kin}) \frac{\Sigma}{R} \dot{\gamma} = 2G \dot{e}
$$
 (18)

م سببه استهام به سبب استهام به سبب
(19) مورت رابطه، بردار تنش جابهجا شده بدون بعد (I) بهصورت رابطه تعریف مے شود.

$$
\overline{\Sigma} = \frac{\Sigma}{R}
$$
 (19)

{{³Ê»ÊË¿Z] (20)Ä]YcÂÄ] (18)Ä]Y

$$
\dot{\Sigma} = 2G\dot{\mathbf{e}} - (2G + H_{\text{kin}})\overline{\Sigma}\dot{\gamma}
$$
\n
$$
[19]
$$

|Ì (21)Ä]YÄ]½YÂeÊ»½M{ (9)

$$
\dot{\Sigma} + \frac{2G + H_{\text{iso}} + H_{\text{kin}}}{R} \dot{\gamma} \overline{\Sigma} = \frac{2G}{R} \dot{\mathbf{e}} \tag{21}
$$

$$
\frac{d}{dt}(\mathbf{X}^0\mathbf{\Sigma}) = \frac{\mathbf{2}G}{R}X^0\dot{\mathbf{e}}\tag{22}
$$

d{Ä]Ä]YÁ{ÂÊ»¹Zn¿Y½Z»Ä]d^¿É̳ªf»,Ä]Y¾ËY{]Ã|»M ^o {{³Ê»ºÌ¬e (23)Ä]YcÂÄ] X

$$
\dot{\Sigma} + \frac{\dot{X}^0}{X^0} \Sigma = \frac{2G}{R} \dot{\mathbf{e}}
$$
\n(23)\n
\n
$$
(24) \text{ (9) (1)} \xi = (26)(24) \dot{\xi} = (27)(24) \dot{\xi} = (28)(24) \dot{\xi} = (29)(24) \dot{\xi} = (29)(24) \dot{\xi} = (21)(24) \dot{\xi} =
$$

$$
\frac{\dot{X}^0}{X^0} = \frac{2G + H_{\text{iso}} + H_{\text{kin}}}{R_0 + H_{\text{iso}}\gamma} \dot{\gamma}
$$
\n(24)

برای حل معادله (24). X^{0} تابعی از $\mathcal Y$ درنظر گرفته میشود؛ افزون بر $\dot{X}^0 = \frac{dX^0}{dt}$ آن چون $\dot{\gamma} = \frac{d\gamma}{dt}$, $\dot{X}^0 = \frac{dX}{dt}$ است، معادله بالا در dt ضرب شده و تابع $\dot{\gamma} = \frac{dr}{dt}$ $|$ اوليه گرفته مي شود؛ بنابراين پاسخ معادله (24) به صورت رابطه (25) خواهد بود.

$$
X^{0}(\gamma) = \begin{cases} \left(1 + \frac{H_{\text{iso}}}{R_{0}}\gamma\right)^{\left(\frac{2G + H_{\text{kin}} + H_{\text{iso}}}{H_{\text{iso}}}\right)} H_{\text{iso}} \neq \mathbf{0} \\ exp\left(\frac{2G + H_{\text{kin}}}{R_{0}}\gamma\right) H_{\text{iso}} = \mathbf{0} \end{cases}
$$
(25)

 (26) با توجه به تعریف بردار تنش افزوده در رابطه (15) و (22) رابطه بەدىست مى آيد.

$$
\dot{\mathbf{X}}^{s} = \frac{2G}{R} X^{0} \dot{\mathbf{e}} \tag{26}
$$

چون در محدوده کشسانی $\dot{\gamma} = 0$ است، با نگاهی به رابطه (24)، رابطه (27) يەدىبت مى آيد.

$$
\dot{X}^0 = \mathbf{0} \tag{27}
$$

درمحدوده مومسانی که⁷۵ ثابت نیست، رابطه (23 را در
$$
\overline{\Sigma}^T
$$
 ضرب ۲۰۰۰۰۰

$$
\frac{\mathbf{1}}{\mathbf{2}}\frac{d}{dt}\|\bar{\Sigma}\|^2 + \frac{\dot{X}^0}{X^0}\|\bar{\Sigma}\|^2 = \frac{\mathbf{2}G}{R}\dot{\mathbf{e}}^T\bar{\Sigma}
$$
(28)

ܺ [Ya,dY ȭത = 1įZm½MY Ä]Ä]Y¾ËY,(28)Ä]Y{ |ËMÊ»{ (29)Ä]Y¶°

$$
\dot{\mathbf{X}}^0 = \frac{\mathbf{2}G}{R} \dot{\mathbf{e}}^T \mathbf{X}^s
$$
 (29)

چنانچه شکل فشرده $\mathbf{\check{X}}=\mathbf{A}\mathbf{X}$ در نظر گرفته شود، با نگاهی به رابطههای ماتریس A به راحتی به صورت روابط (30) و (31) محاسبه $\mathbb{A}$ محاسبه مے شود.

 $X_{n+1}^{TR} = \overline{\mathbb{G}}_e X_n$

 $\alpha =$

 (42)

 (44)

 (45)

در این صورت چنانچه شرط (43) برقرار باشد، حل آزمونی پذیرفته میشود و مقدارهای متغیرها از روی حل آزمونی بالا برآورد میشود. $||\mathbf{X}_{n+1}^{s,\text{TR}}|| \leq X_{n+1}^{0,\text{TR}}$ اگه شرط (43) برقرار نباشد، حل آزمونی پذیرفته نمیشود و بخشی از گام مومسان است. این گام می تواند به دو قسمت تقسیم شود. یک بخش $0 \leq \alpha \leq \alpha$ کشسان که با یک بخش کشسان- مومسان ادامه می یابد. ثابت ک 1که مرز بین ناحیه کشسان کامل و ناحیه کشسان- مومسان را مشخص مے کند به صورت , وابط (44-45) تعریف مے شود.

$$
\frac{\sqrt{C^2 - DM} - C}{D}
$$

$$
C = \frac{\mathbf{2}GX_{n}^{\mathbf{0}}}{R_{n}}\mathbf{X}_{n}^{\mathbf{S}}\Delta\mathbf{e}, D = \left(\frac{\mathbf{2}GX_{n}^{\mathbf{0}}\|\Delta\mathbf{e}\|}{R_{n}}\right)^{2}
$$

$$
M = \|\mathbf{X}_{n}^{\mathbf{S}}\|^{2} - \mathbf{C}X_{n}^{\mathbf{0}}\mathbf{)}^{2}
$$

 Δ e بیانگر یک بخش کشسان کامل و Δ e (1 - 1) بیانگر یک $\alpha\Delta$ e کشسان-مومسان کامل است؛ <mark>بنابراین بردار تنش افزوده به هنگام شده</mark> بەصورت روابط (46-48) بەدست خواھد آمد. $(\mathbf{X}_{n+1})$ $X_{n+\alpha} = \mathbb{G}_{\alpha}X_n$ (46) $X_{n+1} = \mathbb{G}_{p}X_{n+\alpha}$ (47)

 $X_{n+1} = \mathbb{G}_{\rho} \mathbb{G}_n X_n$ (48) در اینجا، ه $\mathbb{G}_{\mathrm{p}}$ و $\mathbb{G}_{\mathrm{p}}$ با رابطه (39) مشخص میشوند، با این تفاوت که

 $(1 - \alpha)$ در ناحیه کشسان با α ۹ و در ناحیه کشسان- مومسان با Δ e جايگزين مي شود؛ بنابراين، رابطههاي (39) و (41) بهصورت روابط (49-51) بازنویسی میشوند.

$$
\mathbf{G}_n = \begin{cases}\n\mathbf{G}_e = \begin{bmatrix}\n\mathbf{I}_{9 \times 9} & \alpha \frac{\mathbf{Z} \cdot \mathbf{G}}{R_n} \Delta \mathbf{e} \\
\mathbf{0} & \mathbf{1}\n\end{bmatrix} \\
\mathbf{G}_p = \begin{bmatrix}\n\mathbf{I} + (a_1 - \mathbf{1}) \Delta \hat{\mathbf{e}} \Delta \hat{\mathbf{e}}^T & b_1 \Delta \hat{\mathbf{e}} \\
b_1 \Delta \hat{\mathbf{e}}^T & a_1\n\end{bmatrix} \\
a_1 = \cosh(q), \quad b_1 = \sinh(q)\n\end{cases} \tag{49}
$$

$$
g = \frac{2G}{R_n} (1 - \alpha) \|\Delta \mathbf{e}\|
$$
 (51)

آشکار است که **α = 0** یک گام کشسان- مومسان را نشان میدهد،
Q_n =
$$
\overline{Q}_n
$$
, $\overline{Q}_n$ = $\overline{Q}_n$

$$
R_{n+1} = R_0 \mathbf{X}_{n+1}^0 \mathbf{Y}_{\text{iso}}^0
$$
\n
$$
R_{\text{iso}} = \frac{H_{\text{iso}}}{H_{\text{iso}}}
$$
\n(52)

$$
\beta = \frac{1}{2G + H_{iso} + H_{kin}}
$$
\n(a) 4.10 m/s, 10 m/s,

$$
\begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}
$$

$$
R_{n+1} = R_0 \mathbf{X}_n^0 \mathbf{B} \left(\frac{X_{n+1}^0}{X_n^0} \right)^{\beta} = R_n \left(\frac{X_{n+1}^0}{X_n^0} \right)^{\beta} \tag{54}
$$

$$
\Sigma_{n+1} = \frac{R_{n+1}}{X_{n+1}^0} \mathbf{X}_{n+1}^S
$$
 (55)

$$
\alpha_{n+1} = \frac{H_{\text{kin}}}{2G + H_{\text{kin}}} (2G \mathbf{e}_{n+1} - \Sigma_{n+1})
$$
\n(56)

$$
\mathbf{s}_{n+1} = \Sigma_{n+1} + \alpha_{n+1} \tag{57}
$$

$$
\sigma_{n+1} = \mathbf{s}_{n+1} + K \boldsymbol{\theta}_{n+1} \mathbf{i} \tag{58}
$$

 $\mathbf{x}^0$ لازم به توضیح است که X^0 یک متغیر تاریخچهای نیست و نیازی بههنگام کردن آن نیست؛ بنابراین می توان آن را در آغاز هر گام، مقدار یک پنداشت؛ این کار از سرریزشدگی عددی جلوگیری میکند.

5- سازگاري الگور يتم عددي

برای نشان دادن آن که روش عددی ارائه شده با سطح تسلیم سازگار است، با دریافت این که در زمان t_n بردار تنش روی سطح تسلیم قرار داشته باشد، باید ثابت شود پس از بههنگامسازی تنش به کمک الگوریتم ارائهشده، در زمان t_{n+1} نیز، بردار تنش روی سطح تسلیم قرار دارد[6].

در زمان $t = t_n$ تنش روی سطح تسلیم قرار دارد، پس بر پایه رابطه (33) می توان رابطه (59) را نوشت. $||X_n^s||^2 = (X_n^0)^2$ با رابطههای (38) و (39) مقادیر **X** و ⁰ در زمان t_{n+1} به صورت ، وابط $(61,60)$ بەدست مى آيد.

$$
\mathbf{X}_{n+1}^{\mathbf{s}} = \mathbf{X}_n^{\mathbf{s}} + (\mathbf{a}_1 - \mathbf{1}) \Delta \hat{\mathbf{e}} \Delta \hat{\mathbf{e}}^{\mathbf{T}} \mathbf{X}_n^{\mathbf{s}} + b_1 \Delta \hat{\mathbf{e}} X_n^0
$$
(60)
\n
$$
X_{n+1}^0 = b_1 \Delta \hat{\mathbf{e}} X_n^{\mathbf{s}} + a_1 X_n^0
$$
(61)
\n
$$
\Delta \mathbf{e} \Delta \mathbf{e}^{\mathbf{e}} \mathbf{e}^{\math
$$

از رابطه (60) استفاده میشود، از طرفی چون 1 = ||△ê||است، بنابراین رابطه (63) را بهصورت زیر داریم.

$$
||X_{n+1}^s||^2 = a_1^2 ||X_n^s||^2 + b_1^2 (X_n^0)^2 + 2a_1 b_1 X_n^0 X_n^s \Delta \hat{e}
$$
 (63)
[Δu_1^0 (61) Δu_2^0 (61) Δu_3^0 (62) Δu_4^0 (64)
[Δu_2^0 (64) Δu_3^0 (64) Δu_4^0 (64) Δu_5^0 (64) Δu_5^0 (64) Δu_5^0 (64)

$$
\begin{aligned}\n\mathbf{X}_{n+1}^s &= \mathbf{u}_1 \mathbf{v}_n \mathbf{w}_1 \mathbf{v}_2 \mathbf{v}_3 \\
&= \mathbf{u}_1 \mathbf{v}_n \mathbf{w}_2 \\
&= \mathbf{u}_2 \mathbf{v}_2 \mathbf{v}_3\n\end{aligned}
$$
\n
$$
\begin{aligned}\n\|\mathbf{X}_{n+1}^s\|^2 &= \mathbf{C} \mathbf{W}_{n+1}^0 \mathbf{V}_{n+1} \\
&= \mathbf{C} \mathbf{W}_{n+1}^0 \mathbf{V}_{n+1}^0 \\
&= \mathbf{C} \mathbf{W}_{n+1}^0 \mathbf{V}_{n+1}^1 \\
&= \mathbf{C} \mathbf{W}_{n+1}^0 \mathbf{V}_{n+1}^1 \\
&= \mathbf{C} \mathbf{
$$

6- رابطهسازی نو در الگوریتم عددی

 (66)

رابطه (38) یک روش صریح را نشان میدهد، چرا که $\mathbb{A}_n$ با استفاده از شعاع سطح تسلیم در زمان t_n ، بهدست آمده است. در طول هر گام زمانی G_e ثابت R است، اما $\mathbb{G}_{\mathrm{p}}$ در صورتی که سخت شوندگی همگن موجود باشد با تغییر تغییر خواهد کرد. جهت افزایش دقت و کارایی روش عددی، رابطهسازی به گونهای انجام میشود که بتوان شعاع را از هر قسمت از گام مومسانی برداشت کرد. پس از آن این شعاع در تمام طول گام زمانی ثابت پنداشت شده و در محاسبات به صورت ربطه (66) استفاده مے شود.

$$
R = R_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)}
$$

$$
X_{n+\alpha}^s = X_n^s + \alpha \frac{2G}{R_n} X_n^0 \Delta e \tag{67}
$$

$$
X_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)}^0 = \bar{b}\Delta \hat{\mathbf{e}}^{\mathrm{T}} \left(X_n^s + \alpha \frac{\mathbf{2}G}{R_n} X_n^0 \Delta \mathbf{e} \right) + \bar{\alpha} X_n^0 \tag{68}
$$

و
$$
\bar{a}
$$
 ممان تعریفهای (50) است با این تفاوت که در اینجا باید روابط یا

$$
\bar{a} = \cosh(\eta g) \tag{69}
$$

$$
\overline{b} = \sinh(\eta g) \tag{70}
$$

مهندسی مکانیک مدرس، مہر 1395، دورہ 16،شمارہ 7

شکل 1 پیشینه بارگذاری کرنش

0.8 و 0.9 در نموداری دیگر برای هر یک از مادهها رسم میشود. این نمودارها در شکلهای 2 تا 5 آورده شده است.

همانگونه که از شکلهای 2 تا 5 برمیآید کمترین خطای نسبی در است. این بدان معناست که در 9.5 = η دقیقترین پاسخها بهدست $\eta = \mathbf{0.5}$ می آید. حال نیاز به بررسی دقیق تر در همسایگی **0.5 =** η است؛ بنابراین برای بررسی بهتر دقت تنشهای بههنگامشده، خطای نسبی تنش برای α مقدارهای η برابر 0.45، 0.48 و 0.5 در یک نمودار و برای η برابر 5. و 0.55 و 0.55 در نموداری دیگر برای هر ماده رسم میشود که در شکلهای 0.52 6 تا 9 این نمودارها آورده شده است.

 0.5 شکل 2 خطای نسبی برای ماده 1 با η برابر 0.1 تا

Fig.3 Stress relative error for material 1 with $\eta = 0.5$ to 0.9 0.9 شكل 3 خطاى نسبى براى ماده 1 با η برابر 0.5 تا

$$
R_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)} = R_n \left(\frac{X_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)}^0}{X_n^0} \right)^{\beta}
$$
\n
$$
R_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)} = R_n \left(\frac{X_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)}^0}{X_n^0} \right)^{\beta}
$$
\n
$$
R_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)} = R_n \left(\frac{X_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)}^0}{X_n^0} \right)^{\beta}
$$
\n
$$
R_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)} = R_n \left(\frac{X_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)}^0}{X_n^0} \right)^{\beta}
$$
\n
$$
R_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)} = R_n \left(\frac{X_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)}^0}{X_n^0} \right)^{\beta}
$$
\n
$$
R_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)} = R_n \left(\frac{X_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)}^0}{X_n^0} \right)^{\beta}
$$
\n
$$
R_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)} = R_n \left(\frac{X_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)}^0}{X_n^0} \right)^{\beta}
$$

$$
R_{n+\alpha+\eta(1-\alpha)} = R_n H^{\beta}
$$
\n(72)

$$
H = \sinh(\eta g) \left(\frac{\Delta \hat{\mathbf{e}}^T \mathbf{X}_n^s}{X_n^0} + \alpha \frac{\mathbf{2}G}{R_n} ||\Delta \mathbf{e}|| \right) + \cosh(\eta g)
$$
 (73)

$$
g = \frac{2G}{R_n} (1 - \alpha) ||\Delta e|| \tag{74}
$$

7- عملگر مماسے، ساز گار

در تحلیل های اجزای محدود ناخطی که در آنها از شیوه نیوتن- رافسون استفاده میشود، برای برپایی ماتریس سختی مماسی سازه به عملگر مماسی سازگار کشسان- مومسان نیاز است [5]. عملگر مماسی سازگار در ناحیه کشسان - مومسان با رابطه (75) محاسبه می شود.

$$
\frac{\partial \sigma_{n+1}}{\partial \varepsilon_{n+1}} = \frac{2G}{2G + H_{\text{kin}}} \left(\frac{\partial \Sigma_{n+1}}{\partial \mathbf{e}_{n+1}} + H_{\text{kin}} \right) \mathbb{I}_{\text{dev}} + K \cdot \mathbf{ii}^{\text{T}} \tag{75}
$$

$$
\frac{\partial \sigma_{n+1}}{\partial \varepsilon_{n+1}} = \mathbf{2} G \mathbb{I}_{\text{dev}} + K \cdot \mathbf{1} \mathbf{i}^{\text{T}}
$$
\n(76)

$$
\mathbb{I}_{\text{dev}} = \mathbb{I} - \frac{1}{2} (\mathbf{i} \mathbf{i}^{\mathsf{T}}) \tag{77}
$$

$$
\mathbb{I} = 9 \times 9_{\text{cylow}}
$$
\n
$$
\mathbf{i}^{\text{T}} = \mathbf{\{1 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad 1 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad 1\}}
$$
\n
$$
\mathbf{i}^{\text{T}} = \mathbf{\{1 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad 1 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad 1\}}
$$
\n
$$
(78)
$$

8- آزمونهای عددی

در این بخش بررسی میشود که در فرآیند بههنگامسازی تنش، شعاع سطح تسليم از كدام قسمت گام مومساني برداشت شود تا دقيقترين ياسخها بهدست آید. برای رسیدن به این منظور یک پیشینه بارگذاری کرنش معلوم درنظر گرفته میشود (شکل 1)، سپس تنش های وابسته برای دو نوع ماده متفاوت بههنگام می شوند [4].

 ε_{v0} در پیشینه کرنش شکل 1 سایر مؤلفههای کرنش صفر است. عامل

 $(\varepsilon_{\nu 0} =$

 $R_0 = 15$ MPa

کرنش نخستین تسلیم را نشان میدهد
$$
\sqrt{\frac{3}{2}\frac{R_0}{E}}
$$

 $E = 100$ MPa; $v = 0.3$; $H_{\text{kin}} = 10$ MPa; $H_{\text{iso}} = 10$ MPa; ماده 2 $R_0 = 24.3 \text{ MPa}$

 $E = 7000$ MPa; $v = 0.3$; $H_{\text{kin}} = 0$; $H_{\text{iso}} = 225$ MPa;

با توجه به این که حل دقیق برای این مسئلهها موجود نیست پاسخهای به دستآمده از گام زمانی بسیار کوچک (At = 1 × 10⁻⁵sec)، بهعنوان پاسخهای دقیق درنظر گرفته میشود. برای بررسی مناسب دقت نتیجههای بهدستآمده، خطای نسبی تنش های بههنگامشده با رابطه (79) محاسبه مىشود.

$$
E_n^{\sigma} = \frac{\|\sigma_n - \bar{\sigma}_n\|}{\|\bar{\sigma}_n\|} \tag{79}
$$

در رابطه بالا، $\bar{\sigma}_n$ بردار تنش دقیق و σ_n بردار تنش بههنگامشده در لحظه است. $t = t_n$

با درنظر گرفتن **1 s**ec = 0.**1 خ**طای نسبی برای مقدارهای p برابر 0.7 0.6 0.5 0.7 0.6 0.5 μ σ و 0.2 نمودار و برای η برابر 0.5 0.2

Fig.4 Stress relative error for material 2 with $\eta = 0.1$ to 0.5 0.5 شكل 4 خطاى نسبى براى ماده 2 با η برابر 0.1 تا

Fig.5 Stress relative error for material 2 with $\eta = 0.5$ to 0.9 0.9 شكل 5 خطاى نسبى براى ماده 2 با η برابر 0.5 تا

Fig.6 Stress relative error for material 1 with $\eta = 0.45$ to 0.5 0.5 شكل 6 خطاى نسبى براى ماده 1 با η برابر 0.45 تا

همان گونه که در شکلهای 6 تا 9 دیده میشود، کمترین خطای نسبی در است؛ يعنى دقيقترين پاسخها با 9.5 = η بهدست مىآيد. آخرين η = 0.5 و ریزترین بررسی برای مقدارهای η برابر 0.49، 0.5 و 0.51 صورت گرفته است و در شکلهای 10 و 11 نشان داده شده است.

شکلهای 10 و 11 به روشنی نمایان میسازد که 9.5 = 7 کمترین خطای نسبی را بهدست میدهد. با توجه به تعریف η این نتیجه را میتوان

بیان کرد که چنانچه شعاع از وسط گام کشسان- مومسان برداشت شود و در محاسبات بههنگامسازی تنش استفاده شود، دقیقترین پاسخها بهدست میآید. در پایان باید یادآور شد این نتیجه به دلیل ماهیت بسیار پیچیده معادلههای بنیادی و الگوریتم بههنگامسازی تنش تاکنون با یک روش تحلیلی بەدست نىامدە است.

0.55 شكل 7 خطاى نسبى براى ماده 1 با η برابر 0.55 تا

Fig.8 Stress relative error for material 2 with $\eta = 0.45$ to 0.5 0.5 شکل 8 خطای نسبی برای ماده 2 با η برابر 0.45 تا

Fig.9 Stress relative error for material 2 with $\eta = 0.5$ to 0.55 0.55 شکل 9 خطای نسبی برای ماده 2 با η برابر 0.5 تا

خاص از گام مومسانی برداشت شد. در هر مرحله تنشهای بههنگامشده با یاسخهای دقیق مقایسه و دقت هر یک از مرحلههای یادشده بهصورت جداگانه محاسبه و در نمودارهایی ترسیم شد. بر پایه تحلیلهای صورت گرفته میتوان دریافت که در روش نیمهضمنی بر پایه نگاشتنمایی، استفاده از شعاع سطح تسلیمی که از میانه گام مومسانی برداشت می شود. دقیق ترین یاسخ در بههنگام سازی تنشها را بهدست می دهد. از آنجا که در تابع اولیه گیری از معادلههای بنیادی مومسانی، هر چه دقت روش مورد استفاده افزایش یابد می توان در تحلیل گامهای زمانی بزرگتری را لحاظ کرد؛ بنابراین در عین حال که دقت مورد نیاز تأمین می شود، زمان تحلیل کاهش می یابد که یکی از عاملهای بسیار مهم در تحلیل و طراحی سازههاست.

10 - مراجع

- [1] H.-K. Hong, C.-S. Liu, Internal symmetry in bilinear elastoplasticity, Non-Linear Mechanics, Vol. 34, No. 2, pp. 279-288, 1999.
- [2] F. Auricchio, L. Beirao da Veiga, on a new integration scheme for Von-Mises plasticity with linear hardening, Numerical Methods in Engineering, Vol. 56, No. 10, pp. 1375-1396, 2003.
- [3] C.-S. Liu, International symmetry groups for the Drucker-Prager material model of plasticity and numerical integrating methods, Solids and Structures, Vol. 41, No. 14, pp. 3771-3791, 2004.
- [4] E. Artioli, F. Auricchio, L. Beirao da Veiga, Integration scheme for Von-Mises plasticity models based on exponential maps: Numerical investigations and theoretical considerations, Numerical Methods in Engineering, Vol. 64, No. 9, pp. 1133-1165, 2005.
- [5] E. Artioli, F. Auricchio, L. Beirao da Veiga, A novel 'optimal' exponentialbased integration algorithm for Von-Mises plasticity with linear hardening: Theoretical analysis on yield consistency, accuracy, convergence and numerical investigations, Numerical Methods in Engineering, Vol. 67, No. 4, pp. 449-498, 2006.
- [6] M. Rezaiee-Pajand, C. Nasirai, Accurate integration scheme for Von-Mises plasticity with mixed-hardening based on exponential maps, Engineering Computations, Vol. 24, No. 6, pp. 608-635, 2007.
[7] E. Artioli, F. Auricchio, L. Beirao da Veiga, Second-order accurate
- integration algorithms for Von-Mises plasticity with a nonlinear kinematic hardening mechanism, Computer Methods in Applied Mechanics and Engineering, Vol. 196, No. 9, pp. 1827-1846, 2007.
- [8] M. Rezaiee-Pajand, C. Nasirai, On the integration scheme for Drucker-Prager's elastoplastic models based on exponential maps, Numerical
- Methods in Engineering, Vol. 74, No. 10, pp. 799-826, 2008
[9] M. Rezaiee-Pajand, C. Nasirai, M. Sharifian, Application of exponential-
based methods in integrating the constitutive equations with multicomponent nonlinear kinematic hardening, ASCE Engineering Mechanics, Vol. 136, No. 12, pp. 1502-1518, 2010.
- [10] M. Rezaiee-Pajand, C. Nasirai, M. Sharifian, Integration of nonlinear mixed hardening models, Multidiscipline Modeling in Materials and structures, Vol. 7, No. 3, pp. 266-305, 2011.
- [11] M. Rezaiee-Pajand, M. Sharifian, A novel formulation for integrating nonlinear kinematic hardening Drucker-Prager's yield condition, Mechanics A/Solids, Vol. 31, No. 1, pp. 163-178, 2011
- [12] M. Rezaiee-Pajand, M. Sharifian, M. Sharifian, Accurate and approximate integrations of Drucker-Prager plasticity with linear isotropic and kinematic hardening, Mechanics A/Solids, Vol. 30, No. 3, pp. 345-361, 2011.
- [13] M. Rezaiee-Pajand, F. Auricchio, M. Sharifian, M. Sharifian, Computational plasticity of mixed hardening pressure-dependency constitutive equations, ActaMechanica, Vol. 225, No. 6, pp. 1699-1733, 2014.

Fig.10 Stress relative error for material 1 with $\eta = 0.49$ to 0.51

Fig.11 Stress relative error for material 2 with $\eta = 0.49$ to 0.51

 0.51 شکل 11 خطای نسبی برای ماده 2 با η برابر 0.49 تا

9- نتىجەگىرى

در این مقاله به بررسی روش نیمهضمنی بر پایه نگاشتنمایی برای سختشوندگیهای درهم همگن و پویای خطی پرداخته شد. برای آن که بتوان شعاع ,ا از هر نقطه دلخواه از گام مومسانی برداشت کرد، ,ابطهسازی لازم صورت گرفت. آزمون عددی به این صورت طرح شد که یک مسیر بارگذاری کرنش معلوم درنظر گرفته شد، سپس برای دو نوع ماده متفاوت تنش ها بەھنگام شدند.

بههنگامسازی تنش در آزمون عددی در مرحلههای مختلف صورت پذیرفت. در حقیقت در هر مرحله شعاع و متغیرهای مومسانی از یک قسمت